

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Grauis Cæsarianorum repugnantia declarationi Synodi continuandæ, vehementer ab Hispanis efflagitatae. Postulatio Gallorum, vt è contrario noua celebratio declararetur. Firma Pontificis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1562.

CAPVT XII.

Grauis Casarianorum repugnantia declarationi Synodi continuanda, vehementer ab Hispanis efflagitata. Postulatio Gallorum, vt è contrario noua celebratio declararetur. Firma Pontificis mandata ad promissam Hispanis declarationem habendam; sed postea mitigata. Sessio quarta seu vigesima, die quarto Iulij celebrata, cum prorogatione vsque ad decimum sextum Iulij; ibique Oratores Heluetij, Galli, ac Procuratores Archiepiscopi Salisburgensis solemniter excepti.

Vicecomes Tridentum peruenit primo post quartam Sessionem die, cuius incertus exitus Legatorum animos suspensos palpitantesque tenuerat. Inter eos conuenerat de continuatione^a declaranda, quemadmodum Hispaniensi Oratori miserant, & Pontifex quoque recens mandauerat, cum responsio reddita est per tabellarium à Casarianis missum ad Cæsarem; qui non modo non assentiebatur, & libellum rationibus refertissimum mittebat ad illam obturbandam; sed, quantum Legatis per Nuntium innotuit, iubebat Oratores, vbi ea declararetur, extemplo discedere, quod Synodi solutionem parere potuisset: præterquam quod Madruccius in dubium Legatis reuocabat, tutane, abeuntibus Cæsaris Oratoribus, ea sedes foret: quamquam reuera Cæsaris mandata ad Oratores missa, ipsis non imponebant vt in eo casu discederent, sed vt abstinerent se à cœtibus, cunctisque publicis functionibus, idemque ab Episcopis regionum Ferdinando subiectarum efficiendum curarent. Videbatur præterea per eam declarationem Gallorum quoque iactura subeunda, qui à Legatis edocti de iis quæ recenter superuenerant ex parte Casarianorum, ingentem lætitiã præ se tulerant, quippe qui studebant in primis memoratam declarationem impedire. Quocirca cum vsque ad præscriptum Sessioni diem non amplius quam octo dies superessent, Legati tabellarium per summam festinationem ad Pontificem miserant cum huiusmodi nuntiis, simul ipsi proponentes, opportunam sibi videri nouam Decretorum prorogationem vsque ad alteram Sessionem, post medium Iulium habendam. Etenim litteræ ad Aualum scriptæ à Comite Lunensi, destinato, vt indicatum est, ad eam legationem, spem faciebant, Regem interim ipsos in gratiam

^a Litteræ Legatorum ad Borromœum, 26. Maij 1562.
^b Litteræ Cæsaris ad Oratores, 22. Maij, Tridenti redditæ 26. Maij 1562.

Historia
Concilij Tri-
dent.
pars II.

1562.
SIV

gratiam Cæsaris datâ fide soluturum; tametsi, pro eo ac postulat ministri cautio, ne vniquam suo Principi successum incertum spondeat, illi etiam prorogationi scribebant dura obstacula à se præiuderi, iniicienda ab Hispanis & ab Italis, auidissimis vt articulus de mansione decideretur, de quo ob diuturnum tempus elapsum non licebat ampliùs excusationem afferre, quasi responsum Pontificis expectaretur.

2 Nec Oratoribus Gallicis satis fuit patatam declarationem perturbare; sed iidem omnem lapidem mouerunt, quò declararetur, nouum esse Concilium, & non veteris continuationem. Verumtamen se tandem flexerunt, eo contenti, quò simul Cæsarianis satisfieret, hoc est, vt nihil declararetur. Quare Præsides id non opportunum modò, sed necessarium rati, ad obtinendum Piscarij consensum perscribi ad eundem curarunt ab eius administro Bruggora, ob oculos ipsi positâ, si res aliter fieret, imminente dissolutione Concilij. In quo negotio perfectam postea veluti serenitatem adepti fuerant, cum Piscarij responsa moram indulgentia venissent. Ad quod faciliùs obtinendum, polliciti fuerant Legati, in altera Sessione inde inchoatum iri dogmatum sanctionem, vbi ea desierat in Iulij Synodo, adeoque operis continuatio videretur. Verùm hæc ipsa serenitas in tenebricosum turbinem Legatis versa est. Rediit tabellarius ad Pontificem missus, cum disertis mandatis^d, vt Continuatio declararetur. Velle se satisfacere sine vlla ampliùs mortum plurimis promissis, quæ ipse dederat Hispaniæ Regi, quæque regius Orator Vargas in postremo ad se accessu vehementiùs ardentiusque quàm vniquam repetierat, tum dignitati superioris Concilij; quòd semper habuerat in animo, continuandum esse cum eo à se conuocato, idque se professum sæpissimè fuisse palàm in Senatibus, cœtibusque Cardinalium, & coram Principum Oratoribus, ac præcipuè Cæsaris, cui etiam communicarat promissiones scripto traditas Philippo Regi: nullum Diuinæ gloriæ commodum in illius declarationis dilatione reperiri; quò ampliùs ea protraheretur, eo in maiores difficultates impingi. Quando hæretici restitui non poterant, Catholicos quidem certè conseruandos esse. Nihil huic negotio aduersari securitatis fidem Protestantibus datam, cum adhuc illi excipi audiri que possent Synodo continuatâ, vbi reliqua dogmata agitarentur. Confidere se, nequaquam tam graui molestiæ id Cæsari futurum; postquam effectum esset, quàm in præsentia ille ostendebat, ratus per idipsum à se obstaculum iniici.

^c Acta Paleotti, narratio Musotti, & litteræ Legatorum ad Borromæum, & in scriptura 4. Iunii, & in litteris Archiepiscopi Iadrensis, 11. Iunii 1562.
^d Litteræ Pontificis ad Legatos, 30. Maij.

1562.

Ad hanc inopinatam denuntiationem attoniti mutique hæserunt Legati, solum oculis colloquentes, quos in sui quisque collegæ vultu figebat. Incomperto ipsis erat, per illius iussionis effectum non modò dissolutum iri Concilium, sed totius inuidiæ onus casurum in Pontificem, quippe in integram & vnicam causam, quando Hispanici Regis ministri iam conquieuerant; quamobrem in eum redundaturum graue odium aliorum Principum, ac præcipuè Cæsaris & Regis Gallici, ingentemque vituperationem vniuersalem apud Christianos populos, præter irreparabile detrimentum Ecclesiæ. Generosum itaque consilium suscipere, reuocandi potius in discrimen Pontificis erga se gratiam, quam salutem Christianæ Reipublicæ, ipsiusque Pontificis dignitatem, adeoque Pontifici deseruendi haud illi parendo. Atque ut in initum ab illis consilium excusaret, statuit Romam contendere Altempsius Cardinalis, aptior quam reliqui tum ad ferenda itineris incommoda obiuuentam, tum ad consequendam fidem & gratiam apud Pontificem ob sanguinis coniunctionem, tum etiam ad dissimulandam publicè accessus causam ob pendens adhuc negotium suæ legationis in Galliam ad ferendas illò suppetias. Sed quemadmodum tempus non minùs mentis consilia quam terræ fructus ad maturitatem deducit, pridie quam Sessio celebraretur, & Altempsius abiturus esset, alter tabellarius superuenit cum recentioribus gratioribusque Pij litteris ad Legatos.

Postremo
Maij 1562.

In his dicebatur: Vbi satiùs putassent, in ea Sessione disertam Continuationis vocem non vsurpare, liberum ipsis esset eam præterire; sed oportuisse priùs suam antegressam iussionem obtegi silentio, & non per eius vulgationem excitari obices & tricas, quæ cernebantur. Vt tamen reipsa Continuationem omnino exercerent, progredientes valido gressu ad ea tum definienda tum præscribenda, quæ conficienda supererant Iulio sedente, reposito illius vocis usu ad opportunitatem quæ Legatis ac sibi visa fuisset. Cum hac Pontificis epistola simul altera Borromæi delata est, quæ subitam illam Pij mutationem quodammodò excusabat; à Legatorum tabellario stimulatam fuisse Pontificem ad tam præsentaneam responsionem, quò ante Sessionem imminentem Tridentum perueniret: & cum vellet absque mora hominem remittere, adeoque absque spatio ad rem perpendendam, existimasse ex improviso, Continuationem esse omnino declarandam, ob rationes superioribus litteris à se allatas: sperauisse etiam, grauem illam ægrimoniam, quæ tunc à Cæsare ostendebatur, ad speciem præferri, cum id ipsi condu-

conduceret Protestantium gratiâ; sed eundem rei peractâ acquie-
turum, perinde ac diplomati conuocationis, cui numquam antea
voluit assentiri, sed promulgatum comprobauit. Verumtamen
Pontificem, re per eam noctem iterum expensâ, rei que conditio-
nibus dispectis, mutasse consilium, ne aniam malignis præberet
ipsum calumniandi, quidquid tandem accidisset, quasi perturba-
tionem aliquam aut schisma in ea Synodo excitauisset.

5 Remissus tabellarius solatij angelus Legatis visus est, eam pro-
meritis laudem immortalẽ, quod animo non feruili Principi de-
feruierant, palamque fecerant, summum cui aspirabant præmium,
esse Reipublicæ bonum. Cùm igitur conuentus haberetur ter-
tio Iunii, cui proximè succedebat conuentus indictæ Sessionis, pri-
mum lecta & comprobata fuit responsio, de quâ diximus, Gallo-
rum orationi reddenda, deinde excepti sunt Martinus Hercules
Rettingher Episcopus Lauentinus, & Tobias Dominicanus, tam-
quam Procuratores Archiepiscopi Salisburgensis; mox Seripan-
dus, qui ob Gonzagæ morbum primas eo die partes agebat, Decre-
tum huiusmodi sententiæ proponi iussit.

6 A Synodo ob varias difficultates, & quò res conuenientiùs con-
sultiusque procederent, simulque decreta dogmatum cum sanctio-
nibus disciplinæ coniungerentur, prorogari Sessionem, quâ super
utroque argumento statueretur ad diem decimum sextum Iulij, re-
tentâ sibi potestate contrahendi protrahendive termini etiam in
generali cœtu. Hoc Decretum ab aliis comprobatum, primum of-
fendit obicem in Leonardo Marino Archiepiscopo Lancianensi,
cui postrema pars non placuit, obiicienti, nequaquam permitti,
vt contrahatur terminus iam denuntiatus solemnibus iudicij, cùm
possit in detrimentum tertij id cedere; sed permitti vt protrahatur,
quippe quod nulli noxiũ est: posse tamen id suapte naturâ æquẽ
fieri in Sessione aut in conuentu; quin *Sessionis* nomen esse nouum,
cùm antiquitus *Actiones* dicerentur: quapropter censere se, eas vo-
ces esse delendas. Verùm ipsas alij voluere, dissentientes ab illius
sententia in quæstione legali, ob rationes quas alibi adduximus,
& arbitrari si non necessarium, certè cautum esse, retinere si-
bi potestatem ad omnem quæ insurgeret dubitationem abster-
gendam.

7 Plures contenderunt, ne omitteretur articulus de mansione; cui
tam fortiter adharebant Hispani, vt die vigesimo quarto Maij,
per opportunitatem vnâ conueniendi ad solemnes vespertinas pre-
ces sanctissimæ Triados, cui dies ille sacer erat, statim postea

In monu-
mentis Epi-
scopi Sal-
manticensis.
tum

1562.

tum habuerint super ea re. Ab huiusmodi priuatis congressibus, quasi aut seditionis, aut exempli mali, abhorrebat Salmanticensis Episcopus, vir ex ingenij mansuetudine pronus ad pacem, & qui ex natalium præstantia minimè dignabatur sui propensionem animi submittere suorum ciuium sensibus, adeoque nec cum reliquis Hispanis conuenire consueuerat: sed hac ipsa de causa Præsides, paratum illud consilium subodorati, Præsulem rogarunt vt interesset, acrimoniam mitigaturus; quod ipse re præstitit. Nam cum reliqui amplificatis emolumentis, quæ collatura esset Ecclesiæ mansionis declaratio, Diuinâ lege præscriptæ, censerent, in cætu generali contestationem super ea communi nomine ab ipsis habendam; ille moderatâ quidem, sed efficaci ratione eos dehortatus est: Incommoda longè grauiora prospici in hoc tam turbulento remedio, quam commoda in eo ipso, ad quod adhiberetur. Nullâ re vehementius abiici conuentuum auctoritatem, quam apertâ discordiâ non solum capitum, sed partium. Quam validum telum hæreticorum manibus traditum iri, quos suarum dissensionum haud amplius puderet; quin insultaturos, vociferantes, adesse ibi non posse Spiritum Sanctum, qui Spiritus coniunctionis est, vbi erat diuisio. Plerosque Patrum voluisse ne res definiretur, nisi quæsita & audita Pontificis sententiâ: quo pacto igitur nunc licere contestari, vt statim ad decisionem deueniretur, cum de sententia Pontificis nondum apertè constabat? Potius ad ipsum esse scribendum, eundemque rogandum, vt celeriter responsum redderet, enumeratis commodis, quæ per huiusmodi Decretum Ecclesiâ consequeretur. Cur tam grauer eum Pontificem ab ipsis lædi, qui & in conuocando & in retinendo Concilio, & in Aula sua, prout inceperat, reformanda tam rara studij erga religionem exempla prodiderat? quò acrius eâ tempestate auctoritas Apostolicæ Sedis ab hæreticis quatiebatur, eò studiosius à probis Catholicis sustinendam. Hæc esse documenta ipsis tradita à Philippo religiosissimo Rege, eos cohortante, vt eo pacto se gererent, quo reliquæ nationes in Hispani Præsulibus agnoscerent peculiarem quamdam, & quæ filios deceat, obedientiam erga Romanum Pontificem, & Regis simul, & Hispaniæ vniuersæ.

Siue memoratis Mendozae suasionibus, siue aliis rationibus Hispani permoti, à concepta denuntiatione abstinerunt; haud ita tamen, quin postremo conuentu viginti quinque Patres ex ipsis aliisque exoptatam definitionem postulauerint. Præter hos fere decem petiere, vt Continuatio declararetur; reliqua suffragia pro-

posito

posito Decreto consensere. Sed & quoniam aliqui discordantium in ferenda sententia conquerebantur, causam huiusce cunctationis sibi patefactam antea non fuisse, Scripandus postremò dixit: Optabile quidem esse, ne quis ferret iudicium nisi de eo quod ipse experimento cognouerit; se Deum orare, ut sua suorumque collegarum vota tam euaderent fortunata, quam erant recta: quàmnam posse cum eo cœtu communicari plura negotia grauiissima, solum adumbrata, quorum prosperi successus ab arcano magna ex parte pendebant, quando non antea res ibi referebantur, quam per officinas plateasque perstrepuissent? Haud latere Patribus eorum querelas ac monita, qui Principum personas agebant, aduersus perniciosissimam illam linguarum intemperantiam. Si cui libuisset eas causas pernoscere, is priuatim ac solus adiret Legatos, à quibus ipsi fieret satis: sed vniuersè ita cautè se gererent, ut pauca ex ipsorum ore prodirent, si vellent, ut plurima in ipsorum aures intrarent.

1562.
g In epistola
Archiepiscopi
Iadrensis,
4 Iun 1562.

9 Die postero ^h Iunij quarto Sessio celebrata est. Rem Diuinam solemniter fecit Episcopus Salmanticensis: latinè dixit, multa cum laude, ob præstantiam tum dictionis tum actionis, quæ illius corporis quasi anima est, Hieronymus Ragazzonus Venetus, Episcopus Nazianzi, ac postea Famagustæ. Admissa fuere mandata Oratorum Heluetiorum, Gallorum, & Procuratorum Archiepiscopi Salisburgensis; & loco Massarelli ægrotantis, eius munere functus est Bartholomæus Serigus, Græcus, Episcopus Castellane-tensis, qui postea collegit suffragia super Decreto quod Episcopus celebrans proposuerat. Responsum est ab omnibus, *Placet*, absolute, præter triginta sex, partim Hispanos, partim Italos, excepto Parisiensi, quorum alij schedulas tradidere, alij voce suam sententiam explicarunt, eorum plerisque eadem confirmantibus, quæ dixerant in cœtu postremo; illa verò redigebantur vel ad consensum sub conditione, hoc est, ut statim postea de mansione ageretur, vel ad postulandam disertam huiusce rei promissionem in Decreto, vel ad Continuationis declarationem exigendam.

h Præter A-
cta extat in
litteris iam
dictis Archi-
episcopi Iad-
rensis.

10 Scribit Musottus, qui Scripando à secretis erat ⁱ, Castellane-ntensem in rogandis singulis sententiam solitum esse dicere: *Alij plerumque Continuationem volunt, tu verò Domine quid vis?* hoc autem fuisse aliquos interpretatos tamquam Simonettæ consilium, qui studeret per eam suggerendi artem, ab illo imperatam, ple-rosque in eam sententiam trahere, & per huiusmodi Decretum

i In narra-
tione citata.

1562.

alicui mandato, sibi clàm à Pontifice tradito, satisfacere. Sed neque id habetur in vlla ex reliquis exactis liberisque narrationibus eorum, quæ tunc acciderunt, neque interpretatio vllam veri speciem accipit à rerum hominumque conditionibus. Ac primò quidem credibile non est, Serigum coram duobus scribis, ipsum proximè comitantibus in suffragiis colligendis, autum esse cunctis Episcopis, quos sententiam rogabat, rem falsam obtrudere, & quæ ipsis etiam scribis pro falsa liquidò agnoscebatur; vnde satis animaduvertebat, posse sibi non parum odij atque infamiæ gigni. Præterea, vir animo tam sincero, & honoris studioso, cuiusmodi erat Simonetta, quo pacto eò deuenisset, vt eiusmodi opus iniungeret, per quod se periculo deceptoris exponeret, non modò apud homines, qui tunc erant, sed qui futuri essent in posterum, quasi fraudulentum corruptorem Synodi, quæ vnica Christianæ Reipublicæ spes tunc supererat? Perge porrò. Aut Simonetta in Pontificis mandatis habebat, vt huiusmodi declarationem conquireret, & summa fuisset impudentia in Pontifice, hoc ipsum reuocare simul reliquis Legatis, numero, gradu & existimatione Simonettam superantibus, qui concordēs in sententia contraria cernebantur; adeoque eorum officiis vnà cum opera Cæsarianorum Gallorumque coniunctis, & amoto iam obstaculo Hispani Oratoris, nulla poterat à cordato Principe spes euentus concipi. Aut nulla super eo iussa acceperat Simonetta, & vecors in illo fuisset temeritas, si quid egisset aduersus id quòd collegæ statuerant, quorum communi iudicio Pontifex per postremum tabellarium rem commiserat. Huc accedit, quòd cum animaduertisset antea Simonetta, perpauca eam sententiam in Conuentu complexos fuisse, sibi que experientia compertum esset, diem Conuentus esse diem criticum Sessionis, nec ad eam vsque horam vmquam fallacem; quàm sperare poterat, maximum suffragiorum numerum repente mutatum iri? Denique si hoc planè accidisset patefactà fraude, pro eo ac necesse erat, vt quando ea tam multis innotescebat, euulgaretur, potuisset per optimam rationem obiici, Patrum sententias fuisse seductas, vbi communis collegarum auctoritas, ipsorum singulis falsò proposita, eosdem ad eam sequendam induxisset, adeoque Decretum irritum futurum fuisset. Quod Simonetta, vtpote Iuris optimè perito, non poterat in mentem non venire: quare & sibi & executori sola vituperatio ex ea fraude, non victoria expe-

Historia
Concilij Tri-
dent.
pars II.

SIV
8

expectanda esset. Arbitror idcirco, quemadmodum omnis umbra ab aliquo corpore proiicitur, ita verbum aliquod à Serigo in suffragiis colligendis, casu prolatum alicui ex Episcopis sibi familiaribus de dicta à vicinis sententia fuisse, postmodum amplificatum Seripando, & per eam formam explicatum quâ Muffottus exposuit; cum famelicus nemo sit, cui familiares tanto studio cibos afferunt, quanto suspitioni; neque vllus Chamæleon, qui quavis aurâ plusquam suspicio vescatur, & augetur.

11 Studet hîc obliquè Suavis pice suâ Pontificem inspergere, sed per apertiore[m] falsitatem. Etenim postquam lapsus est in iis qui repugnauerant numerandis, dicit, *Eorum de Continuatione postulatum homines fuisse interpretatos tamquam prolatum ad aliquem excitandum tumultum, qui dissoluenda Synodi causa foret; illi siquidem Romanis rebus maximè addicti erant, adeoq; ipsos pœnituerat, a se imprudenter nimis liberè depromptam fuisse opinionem suam de mansione, Aula tam odiosa.* Mera fabula. Pauci illi Præsules, qui petierunt nullâ interiectâ morâ Continuationem, fuere aut Hispani, aut alij, nihil ab Aula Romana pendentes; quæ ubi suam operam impendisset ad consequendam illius partis victoriam, & tamen in tanta fautorum inopia destituta fuisset (nam exceptis Hispanis vix tres quatuorve eam secuti sunt) certè visa fuisset valdè decepta ab ea quadraginta fermè Episcoporum cohorte, quibus triginta aut quadraginta scutorum subsidium singulis mensibus Româ suppeditabatur, quò præstò illi essent quæcumque imperanti, si credimus iis, quæ suprà Suavis depinxit. Enimuerò uti sæpè contingit in duobus mendacijs, alterum ab altero reuinci, ita narratio Suauiana consecutionem traheret è regione oppositam vniuersali historiæ suæ proposito, hoc est, Synodum non solum suæ plenè libertati fuisse relictam, sed ne eiusmodi quidem fuisse Romæ potestatem, ut etiam si voluisset, illam potuisset huiusmodi libertate spoliare.

12 Perfectâ suffragatione, Seripandus elatâ voce dixit, Deo ^k gratias plurimas perfoluendas, ob comprobatum Decretum; quod quam consentaneum esset temporum conditioni, satis explicari non poterat: triginta tres dissensisse, sed rationibus ac postulatis inter se variantibus, ac repugnantibus. Sperare se, hos pariter, qui modica Conuentus pars erant, in reliquorum sententiam venturos, consilio in melius commutato, Deo fauen-

^k Verba Seripandi existant in Diario.

1562. te, qui ex sacrarum Litterarum oraculo facit *concordiam in se-*
blimibus.

Tam grande bonum interdum existimatur, post grauia dispen-
dia, plurimosque labores ad ingentia molimina, se diu continere
in nihilo, quod nihilum reuera plus est quàm ipsum multum,
quippe eos impetus vincens, quos prudens cautio sustinet tum ab
intima cupiditate grandia moliendi, tum à cauillis populi, qui
grandium importunus exactor est.

FINIS SECUNDÆ PARTIS.

LYL